

بررسی وضعیت پیشا تمدنی انسان

پانزدهمین نشست از سلسله نشست های "کتاب ماه" با محوریت نقد و بررسی کتاب "سالار مگس ها" نوشته ویلیام گلدینگ و ترجمه حمید رفیعی، با حضور اساتید دانشگاه و جمعی از دوست داران کتاب، در اتاق بازرگانی تبریز برگزار شد.

به گزارش روابط عمومی اتاق تبریز، ناصر مطلب زاده، استاد دانشگاه در این نشست با بیان اینکه دراماتیک بودن رمان "سالار مگس ها" برای ما درس های مهمی به همراه دارد، گفت: این کتاب اساسا رمانی جغرافیا محور نیست و نویسنده شخصیت های داستان را در جزیره ای ناشناخته توصیف کرده تا مخاطب در بند جغرافیا و نژادهای مختلف نباشد. این استاد دانشگاه در رابطه با شخصیت پردازی داستان توسط نویسنده گفت: نویسنده تمامی تعلقات را کنار گذاشته است تا ببیند زمانی که انسان ها در حالت ماقبل تمدنی رها شوند، چه اتفاقی می افتاد؟

از نظر مطلب زاده، این رمان مطالعه ای است از وضعیت انسانی که از تمدن به زمان پیشا تمدنی پرتاب می شود، و احتمالا نظر افرادی که این رمان را مطالعه کرده اند، این است که نویسنده در کتاب به دنبال اثبات این است که انسان در حالت پیشا تمدنی قادر به ادامه و پیشرفت نیست و احتمالا دست به خشونت و رفتارهای غیر انسانی می زند. وی تاکید کرد: اساسا نکته مرکزی این کتاب در این سوال خلاصه می شود که "اگر انسان دور از تمدن باشد، چه اتفاقی می افتد؟ یا آیا انسان می تواند با توجه به طبیعت و سرشت خویش، خود را نجات دهد؟ آیا دیگر انسان ها از دست او در امان خواهند بود؟

مطلب زاده، با اشاره به اندیشه یکی از فلاسفه قرن ۱۷ به نام "توماس هابز" که معتقد بود "انسان ذات شروری دارد و به دنبال شرارت است و هنگامی که از تمدن دور باشد، به دنبال فرصتی است که این شرارت را به منصفه ظهور برساند" ادامه داد: در مقابل این دیدگاه، فیلسوفی به نام "ژان ژاک روسو" معتقد است انسان دارای ذاتی پاک و نجیب است و چیزی که باعث وحشی گری و شرارت او می شود، تمدن است، چرا که در زندگی متمدن انسان به دنبال مقام و ثروت است. وی با اشاره به نارضایتی اهالی علم و ادب از تمدن به ویژه شهریار افزود: تمدن در اکثر موارد عامل شرارت انسان است و تنها چیزی که می تواند آن را نجات دهد، یک سامانه اجتماعی است که در پرتو آن انسان ها کنار یکدیگر زندگی صلح آمیزی داشته باشند.

ذات نجیب، ذات شرور

مقصود اسمعیلی؛ استاد دانشگاه در این جلسه با اشاره به سابقه دیدگاه بدبینانه به ذات بشر اظهار کرد: این دیدگاه به زمان یونان باستان برمی گردد. در حالت کلی عصر روشنگری در اروپا با فیلسوفانی مانند ژان ژاک روسو آغاز شد که اولاً به اصل شکاکیت و دوماً به عقلانیت معتقد بودند. وی با بررسی نظرات صاحب نظران قرن بیستم از جمله انیشتین، نیچه، فروید و داروین افزود: انسان ذاتا پاک سرشت است، اما شرایطی که انسان ها را به "توده" تبدیل می کند، باعث تغییراتی در آنها می شود، چراکه انسان موجودی اجتماعی است و پیرو دیگران، بنابراین اگر رفتار انسان کنترل شود، سرشت او نیز پاک خواهد ماند. این استاد دانشگاه همچنین اظهار داشت: عنوان کتاب "سالار مگس ها" توسط مترجم کتاب تغییر یافته و نام اصلی آن "دیوانه های درون" بود که در اصل اشاره به دیوانگی درون ذات انسان داشت.

عدم تحقق خوشبختی جمعی

یونس شادی شادباد با بررسی کتاب سالار مگس ها از دیدگاه "انسان، خلقت و جهان تضاد" گفت: هر یک از عناصر موجود در این رمان سمبل بخشی از طبیعت هستند، مثل جزیره که سمبل کره زمین است. به گفته وی، از دیدگاه این رمان، جبهه شرور دارای شاخصه هایی همچون خشن، ظاهرساز، دروغگو، جنگ طلب، غیرمنطقی، تفرقه انداز و... است. همچنین تقسیم شدن قدرت بین دو گروه در این رمان، نشانگر دو راهی های موجود در زندگی انسان است. وی در ادامه بررسی عناصر رمان پرداخت و افزود: وجود آتش، در این کتاب نماد عشق و معرفت است که بدون آن خوشبختی امکان پذیر نخواهد بود، همانگونه که در دنیای امروزی با وجود علم و تکنولوژی همچنان خوشبختی جمعی محقق نشده است.